

Honderd jaar voetbalvereniging AZC

Freddy Burgers

De voetbalvereniging AZC viert dit jaar het 100-jarig bestaan. Dat jubileum, dat niet iedere sportclub is gegeven, wordt vooral gevierd tijdens het jubileumweekend medio september, waarbij ook een jubileumboek wordt gepresenteerd.¹ Van de voetbalvereniging AZC is veel historisch materiaal bewaard gebleven. Dat bleek al in 2003, toen AZC op bescheiden wijze het 85-jarig bestaan vierde. Een foto-expositie over de clubhistorie in de kantine trok grote belangstelling en oogstte veel waardering. Zo ontstond het plan om de complete geschiedenis van voetbalclub AZC in het jubileumboek 'Honderd jaar voetbalvereniging AZC' vast te leggen. Als leidraad zijn de verrichtingen van het eerste elftal aangehouden.

Meerdere fusies

Het verhaal van AZC begint in 1918, als twee bescheiden voetbalclubjes ten einde raad zijn. 'Warnsveld', opgericht in 1902 onder de naam Advendo, en 'Zutphen', opgericht in 1903 onder de naam Achilles, maken moeilijke tijden door, zo aan het einde van de Eerste Wereldoorlog. Sportief wil het niet vlotten en ook de ledenaanwas stagneert. Na enkele oriënterende gesprekken in juni besluiten de verenigingen samen verder te gaan onder de naam AAC. Dit staat voor Achilles Advendo Combinatie. De officiële oprichtingsdatum wordt 31 juli 1918. De eerste jaren kenmerken zich door vallen en opstaan. Vooral vallen, want de fusie voldoet totaal niet aan de beoogde doelstelling. Dit resulteert in 1924 in een nieuwe fusie met de voetbalvereniging Zutphen. AAC wordt nu AZC (AAC Zutphen Combinatie). In 1927 is het 't zelfde verhaal: de resultaten blijven tegenvallen en maken opnieuw een fusie – de laatste – noodzakelijk. Dit keer met Ollanda. De naam AZC blijft gehandhaafd. Alleen de betekenis verandert in Algemene Zutphense Combinatie.

De eerste trainer

De kersverse fusieclub krijgt een enorme

domper te verwerken als het eerste elftal in 1928 degradeert. Het bestuur besluit ten einde raad voor het eerst in de AZC-historie een trainer aan te trekken. Dit wordt niemand minder dan de bekende Engelse trainer Bill Julian, die enkele uren per week kan worden gehuurd van het Apeldoornse AGOVV (Alleen Gezamenlijk Oefenen Voert Verder). Julian zorgt ervoor dat AZC tweemaal op rij kampioen wordt. Julian is een uitstekende

Op vrijdag 2 oktober 1970 worden Jan (links) en Dick (rechts) Schiermeier gehuldigd ter gelegenheid van hun 40-jarig verenigingsjubileum. Voorzitter Frits Gies schudt de handen van Jan en Dick. Het Zutphense Dagblad vermeldt: "Het is uniek, dat twee broers bijna al hun vrije tijd hebben willen opofferen aan AZC." (foto Zeylemaker archief AZC)

trainer, die AZC al snel naar successen voert. Maar de Engelsman speelt ook een negatieve rol bij het missen van de promotie naar de eerste klasse, op dat moment de hoogste voetbalafdeling van Nederland. Tijdens de nacompetitie is hij namelijk geen coach meer van AZC, maar van de grote concurrent PEC uit Zwolle. Julian zorgt ervoor dat PEC eerste klasser blijft.

De crisis

De periode na 1930 is de tijd van de crisis. Ook AZC, de volksclub bij uitstek, heeft het moeilijk in deze lange periode van belabberde economische omstandigheden en grote werkloosheid. Toch is er sprake van een groeiend aantal leden. De penningmeester gebruikt regelmatig zijn creativiteit om er voor te zorgen dat werkloze AZC'ers, die geen of maar weinig contributie kunnen betalen, toch kunnen blijven voetballen. Niet voor niets heeft de club de naam een sociale vereniging te zijn! De aanwas van leden is in deze tijd vooral bij de jeugd te merken. Een belangrijke rol hierin spelen de gebroeders Schiermeier. Ome Dick en ome Jan Schiermeier worden geportretteerd als 'Gebroeders Schiermeier getrouwd met AZC'.

De Tweede Wereldoorlog

Na de crisisperiode breken de zware pikzwarte jaren van 1939 tot en met 1945 aan. De Tweede Wereldoorlog beheerst het leven. Tijdens de Duitse bezetting gaat het voetbal 'gewoon' door. Er is zelfs een opleving wat betreft de publieke belangstelling. In deze moeilijke periode is voetbal een welkome afleiding. Als de oorlog de verkeerde kant opgaat voor de Duitsers, worden steeds meer jonge Nederlandse mannen verplicht tewerkgesteld in Duitsland. Zoals bijvoorbeeld het verhaal van de jonge AZC'er Dorus Voortman, een van

Aanplakbiljet van de wedstrijd Nederland tegen Frankrijk. (privé archief Maarten Voortman)

de vele mannen die moeten werken in Duitsland. In 1943 bestaat AZC 25 jaar. Dit jubileum wordt op sobere wijze gevierd.

Als de oorlog in 1945 is afgelopen, probeert de club de draad weer op te pakken. Maar dit valt niet mee. Vele dienstplichtige AZC'ers moeten in 1946 tot en met 1948 naar Nederlands-Indië (nu Indonesië). Hierdoor heeft de club de grootste problemen om elke week de elftallen compleet te maken. Naast de problemen op het veld, is het ook onrustig aan de bestuurstaafel. Er moeten nogal wat binnenbrandjes worden geblust. Deze roerige tijden binnen en buiten het veld, leiden er mede toe, dat het eerste elftal in 1952, na 23 jaar, degradeert naar de derde klasse. In deze periode komt AZC in het bezit van het huidige tenue.

Dorus Voortman (links) bij de toss voorafgaand aan de wedstrijd Nederland – Frankrijk.

Dorus Voortman, speler van AZC, wordt als 17-jarige gedwongen om in Duitsland te gaan werken. Zoals meerdere voetballers is het voor hem hierdoor onmogelijk om in deze oorlogsperiode voor zijn voetbalclub AZC uit te komen. Hij blijft tot het einde van de oorlog werkzaam in het Zuid-Duitse Shongau. Voetbal was voor hem, net als voor veel andere Nederlanders, tijdens zijn arbeidsinzet een

belangrijke uitlaatklep om deze moeilijke tijd te doorstaan. In het kamp zitten ook dwangarbeiders uit de andere bezette gebieden. Zo zijn er Fransen, Joegoslaven, Italianen en Tsjechoslowaken. Dorus is zelf gek op voetbal en zet samen met zijn collega's een 'interlandcompetitie' op. Iedereen zit in het zelfde schuitletje en voetbal is de uitlaatklep. Hij tekent zelf aanplakbiljetten met de aankondiging van de te spelen wedstrijden en de karikaturen van de spelers. (privé archief Maarten Voortman)

Sportief hoogtepunt

In het jaar dat AZC 1 degradeert wordt Frits Gies in januari 1952 gekozen tot de nieuwe voorzitter. Vanaf dat moment gaat het langzamerhand weer beter. Gies is de absolute leider en stuwende kracht. In het jubileumjaar 1958 verhuist de club vooral dankzij zijn inspanning naar het prachtige complex aan de Deventerweg. Een jaar later tekent Marten Jochemsen, speler van profclub De Graafschap een contract als trainer bij AZC. Hij krijgt het voor elkaar om AZC driemaal kampioen te maken. Het absolute hoogtepunt in de sportieve historie van de club is het seizoen 1965-1966. AZC 1 promoveert eindelijk naar de eerste klasse, de hoogste afdeling van het

amateurvoetbal in Nederland. Het elftal telt dan een aantal geweldige spelers. De jaren in de eerste klasse verlopen echter moeizaam, vooral omdat de beste spelers vertrekken naar profclubs. In 1970 neemt trainer Jochemsen na elf jaar afscheid. Helaas met degradatie naar de tweede klasse.

In de jaren zeventig is AZC een stabiele tweedeklasser. De seizoenen verlopen redelijk rustig. Veelal wordt er aan het complex gewerkt. Een prachtig verhaal uit deze jaren is de 50-0 zege van de AZC-veteranen op Warnsveldse Boys in 1977. Niet een speler van AZC, maar Jan Eefting van Warnsveldse Boys vertelt in het jubileumboek over deze nachtmerrie.

Op zondag 5 juni 1966 is het hoogtepunt in de AZC voetbalhistorie. Door de 1-0 winst, door een doelpunt van Henk ten Have, op WAVV uit Wageningen is AZC kampioen in de tweede klasse. Eindelijk!! Voor het eerst in de clubgeschiedenis, is er promotie naar de eerste klasse. Destijds de hoogste amateurklasse van Nederland. Op de foto het kampioenselftal. Opvallend is het ontbreken van de reserve spelers, Wim Zegers, Wim Bartelds en Jos Wensink. Deze spelers mochten niet op de foto. (archief AZC)

Hij roemt het tikkie-takkie voetbal van AZC, maar heeft wel zijn bedenkingen wat betreft de eindstand. 'Ik denk dat de scheidsrechter de tel kwijt was en de score maar heeft afgerond op 50-0.' In 1979 is er even een kleine dip: AZC 1 degradeert naar de 3^e klasse.

Fusieperikelen

In de jaren tachtig wordt al vrij snel het verloren terrein herwonnen. In 1981 wordt AZC 1 kampioen en promoveert naar de tweede klasse. Maar vanaf 1985 belandt de club in een diep dal. Vijf jaren later, in 1990, voetbalt AZC 1 in de onderafdeling, in de eerste klasse van de Gelderse Voetbalbond. De club heeft het zelfs zo moeilijk dat er uitgebreid onderzoek wordt gedaan naar een fusie met de grote concurrent Be Quick. Hoewel er vergevorderde plannen zijn, worden de fusiebesprekingen toch afgebroken. Heel geleidelijk gaat het sportief weer wat beter met AZC. Onder leiding van de rasechte AZC'ers Dick Brands en Ruud Luijken wordt de weg omhoog ingezet. In 1997 promoveert het eerste elftal zelfs naar de derde klasse onder trainer René Smit. Dit is slechts een tijdelijke opleving. Eind jaren negentig balanceert de club op het randje van de afgrond: het ledenaantal

Een jeugdelftal begin jaren zestig in het huidige blauw wit geblokte tenue. (archief AZC)

Het nieuwbouwcomplex met links de tribune uit 1967. (archief AZC)

loopt terug, er zijn steeds minder mensen die zich als vrijwilliger willen inzetten en er zijn financiële problemen. Daardoor is het onmogelijk de broodnodige renovatie van het verouderde sportcomplex aan de Deventerweg te realiseren.

Bloeiperiode

Wederom zijn er fusieplannen. Nu met Be Quick, Zutphania en SV Zutphen. Maar ook deze keer gaat het niet door. AZC zal zelfstandig verder moeten. Maar het is wel duidelijk dat er iets moet gebeuren, wil de club blijven bestaan. Het Torenstadtoernooi, een toernooi voor de jeugd dat in 2000 voor de eerste keer wordt georganiseerd door een aantal kersverse jonge ouders van jeugdleden, is een teken van nieuw elan bij de club. Harry Derks en Harry Matser pikken dit op en nemen het voortouw om de boel weer in beweging te krijgen. Zij organiseren samen met enkele andere AZC'ers, onder wie voorzitter Gerard Limburg, enkele belangrijke avonden om de leden ertoe te bewegen zich in te zetten voor hun club. Een sterk punt hierbij is dat de leden alle gelegenheid krijgen om zelf te bepalen welke kant het op moet met AZC. Ook wordt voortdurend benadrukt hoe leuk het kan zijn om iets voor je club te doen. Dit traject is de aanzet voor een nieuwe

toekomst van AZC. Er wordt een beleidsplan geschreven en de club bloeit als nooit tevoren. Het ledenaantal loopt gestaag op, de sponsoring ontwikkelt zich sterk en de kantine-inkomsten nemen toe. Zo wordt AZC financieel weer kerngezond. De club krijgt de beschikking over een kunstgrasveld en een prachtig nieuwbouwcomplex, dat begin 2010 officieel in gebruik wordt genomen.

Gerard Limburg stopt in 2008 na twintig jaar als voorzitter. José Luesink wordt gekozen als zijn opvolger. Vanaf 2009 gaan alle jeugdspelers in het UNICEF-tenuë voetballen. En

Op zondag 31 mei 2015 speelt AZC aan de Deventerweg de promotiewedstrijd tegen Gendringen. Het duel eindigt in een gelijkspel en strafschoppen moeten de beslissing brengen. Doelman van AZC, Nardo van den Broek, schiet AZC met de beslissende treffer naar de tweede klasse. (foto auteur)

eindelijk maakt het eerste elftal de stap naar de vierde klasse, wat een waar volksfeest te weeg brengt. Een zwarte dag beleeft de club in augustus 2011, als erevoorzitter Gerard Limburg plotseling overlijdt. De gehele club is in rouw.

De nieuwe trainer, René Knuiman, brengt AZC naar de tweede klasse. Eerst wordt hij in 2013 met zijn team kampioen in de vierde klasse. In 2015 haalt AZC 1 in de laatste competitiewedstrijd de nacompetitie. AZC heeft heel wat nacompetities gespeeld, maar nooit leverden die wat op. Maar nu zit alles eens een keer mee. Er worden wedstrijden gespeeld die veel leden zich voor altijd zullen heugen. Vooral het laatste en beslissende duel tegen Gendringen aan de Deventerweg. De wedstrijd eindigt in een gelijkspel. Strafschoppen moeten de beslissing brengen. Als een speler van Gendringen de laatste mist, mag keeper Nardo van den Broek aanleggen

De gehele jeugdafdeling van de club loopt vanaf 2009 in het tenue van UNICEF. De voetbalvereniging AZC steunt met dit initiatief UNICEF. Elk jaar worden er minimaal twee activiteiten georganiseerd door AZC om geld op te halen voor UNICEF. Hierdoor maakt de club ieder jaar tussen de 2000 en 4000 euro over op de rekening van UNICEF. De tenues zijn in principe gratis. De financiering van deze tenues brengen een groot aantal sponsors bij elkaar via het JeugdSponsorPlan. (foto auteur)

om AZC naar de tweede klasse te schieten. Zijn treffer zorgt voor een enorme ontlading bij de vele toeschouwers.

De laatste jaren is het complex van AZC verder opgeknapt. Dankzij de gemeente verandert de troosteloze zandvlakte tussen de Hanzehal en de AZC-velden in een verhard parkeerterrein, dat het sportcomplex een veel fraaier aanzien geeft. De club zelf voorziet de kantine van een eigentijds interieur en realiseert in 2015 een staantribune achter het doel van het hoofdveld aan de kant van de Deventerweg. Ook is er aandacht voor duurzaamheid: het dak van de kantine en de tribune wordt vol gelegd met zonnepanelen. ●

Literatuur

- Medio september 2018 verschijnt: Freddy Burgers, *Honderd jaar voetbalvereniging AZC*, Zutphen 2018.

Noot

- 1 Als in 1912 Advendo en Achilles gaan voetballen in de Nederlandse Voetbalbond (NVB, later KNVB) moeten beide clubs hun namen veranderen. De voetbalbond heeft namelijk bepaald dat er geen verenigingen met dezelfde naam in de competities mogen uitkomen. Advendo krijgt de naam Warnsveld en Achilles wordt omgedoopt tot Zutphen.

